

ታሪኽ ምድረ-ሐማሴን፡ኣብ ዘመነ ሃፀይ ዮሐንስ ብኸፊሉ

ኣብ ጉዕዞ ታሪኽ ወድ ሰብ፡ታሪኽ ዝበሃል ዓውደ-ትምህርቲ፡ተኣፋፊ ብምኳኑ መሰለኒ፡ ኣዚዩ ኣካታዕን ኣሰሓሓብን፡ወላ እኳ ወለድና፡ “ጭብጢ የጫብጥ ማእሲ የገላብጥ” ቢሎም ተመሰሉ፡ወርሻ ተኩነ ተውረሱና፡ዋርሳ ወርሻ ግን ሰናይ ፍቓድን በርቱዕ ባህሪ ምኩልኻልን የድልዮ እዩ።እዚ ብምኳኑ ከኣ፡ገና ኣብ ዓውደ ታሪኽ ሰብ ወድ ሰብ ክካታዕን ክሰሓሓብን ክነብር ምኳኑ ግን ዓቢይ ምሁር ሥነ-ሰብኛን ፈላስፋን ዝነበረ ፕሮፌሰር ዚግመንት ባውማን ኣብ ሓደ ካብ ኣስተምህሮታቱን ቃለ-መጠይቓቱን ኣውሲእዎ ሓሊፉ እዩ።

ጀነራል ሞሽ ዳያን (ሙሴ ዳያን ብኣጸዋውዓ ሓበሻውያን) ተኩነ ንገለ ሓለፍቲ ጸጥታ ኢትዮጵያ ነበር፡ኣብ ዘመነ መንግሥቲ ኃይለሥላሴ፡ኣብ ሃገረ እስራኤል ተመኽሮን ስልጠናን ክወስዱ ብዝኸዱ፡ሓደ ሐማሴናዊ መኩነን ጸጥታ ዝነበሩ ኣብ መጋርያ ወግዕታቶም ካብ ዝሓተትዎ ሕቶታት ነታ ሓንቲ ተሃዋሲት ሕቶ ክምልሽ ከሎ፡

“ሓበሻ፡ኣይትወልዱና ኣይንወልደኩምን ኢና።ንሕና ዘርእናን ታሪኽናን ጽቡቕ ገይርና ንፈልጦ ኢና።ምሳካኩም ድማ ከም ማንም ደቂ ኣዳም መጠን ሰብኣዊ ዝኩነ ሕውነት ኣሎና እዩ።እንተ እቲ ቀዳማዊ ምኒልክ፡ዶ ብዓሌት ሓደ ኢና ዝብል ግን ሓደ ኣይኩናን ኢና።ሓበሻ ክንደይ ዘኩርዕን ዝሕብንን ታሪኽ ከለኩም፡ናይ ካልእ ኣይተቋምቱ ኢኹም...” ክብል ከም ዝተዛረቦም እናሻዕ ንሰምዕ ኢና።ቃል ብቃሉ ኣይኩነን እዩ። መንፈሱ ግን ንሱ እዩ ነይሩ።

ኣነ ድማ ንገለ ካብቶም ኣብቲ ሻቡ ጊዜ ናብ እስራኤል ካብ ዝኸዱ ሰባትን ነዚ ታሪኽ ዝፈልጡን ደጋጊሞ ብምርካባይ፡ነዚ ወግዲ ጀነራል ሙሴ ዳያን ክሰምዕ ክኢለ እዩ።ኣብዚ ሕጂ እዋን ወድ 89 ዓመት ኩይኖም ዘለዉ ኮለነል ለገሰ ተገንኝ ይኹን ንዶ/ር ኪሮስ ሙሉ መኩነንን ንነፍስሔር ግራዝማች ሓገሶስ (በጀት) ተኩነ ብዛዕባ እዚ ጉዳይ እዚን ካልእ ኣፍልጦ ስለ ዘሎዎም፡ ብመልክዕ ቃለ መጠይቕን ወግዕን ደጊመ ክፈልጥን ከረጋግፀን ክኢለ ኣሎኹ።

ብዛዕባ ጀነራል ሙሴ ዳያንን እቲ ወግዕን ጊዜ ኣብ ዝረከብኩሉ እዋን ክጽሕፍ ክፍትን እዩ።እቶም ንሙሴ ዳያን ታሪኻዊ ሕቶ ዝሓትዎ ሐማሴናዊ ኣቦ፡ከም ባህጎምን ከም ጸሎቶምን ኣብ ሃገረ እስራኤል ከም ዝዓረፉ ብምስምዕ ድማ ካብ ኣፎም ክረኽቡ ተበጊሶ ነበረኩ ሓበሬታ ከም ኣጋጣሚ ኩይኑ ብምኽንያት ሞቶም ርዱእ ኩይኑ ምህላዉ ድማ ከስምረሉ እፈቱ።እቶም ኣብቲ ወግዲ ካብ ዝነበሩ ሓደ ዝኩኑ ኣብ ኣስመራ ተወሊዶም ዝዓንበዩ ወድ ሸረ መኩነን ፀጥታ ተኩነ መሳጢ ታሪኽ ዘሎዎም ወክፍ ምኳኖም ተነገሩኒ ኣሎ ግን ንዶዎም ተኩነ ኣይረኽብክዎምን እዩ።

ድርብ ክሳራ ዝበሃል ከምዚ እዩ።ብዝኩነ ወልዳቶም ነዚ ጽሑፍ ናይ ምንባብ ዕድል ተጋጢሞኩም ወይ ተጋጢምዎም፡ሓደ መዓልቲ ታሪኽ ወለድኹም ከተካፍሉና በዓል ተስፋ እዩ።እሞ በሉ ናብ ዋና ቅውም-ነገረይ ክኣቱ እፈቱ።

ታሪኽ ታሪኽ እዩ።ኣብዚ ቀረባ ጊዜ ምስ ክቡር መምህር ተወልደ ረዳ (ዓቢይ ሙዚቀኛ) ብዙሕ ከነዋጋዕ ዕድል ብምግባረይ፡ሓደ ያር ክጸውር ቀሲበሙኒ ኣሎዉ። “ንሱ ድማ ታሪኽ ክዕመጽ የብሉን።ኣነ ታሪኽ ክዛረብ ተኩይነ እታ ሓቅን እታ ሓቅን ጥራሕ እየ ክዛረብን ክፅሕፍን ዝደልይ ወ ዝፈቱን።ንሳ እዮም ከኣ እቶም ወለድና ዘምሃሩና።ብርሃን ዓይነይ ተዘይጋረድ ነይሩ።ንታሪኽይ ባዕለይ ምጽሓፍኹም ነይረ።ብርዕይ ሓዘ ታሪክይን ዝፈልጦን ክጽሕፍ ክንደይ ባህሪ ነይሩኒ እንተኩነ ጓሂ ሞት ወደይ ወስጠ-ወስጢ ቀቲሉኒ።ድልዳል ሰብኣይ ክነሰይ ዓይነይ ግን ግብ በለ።” ብዝበሉኒ ሓደ ሰፍ ዘይብል ጽዕንቶ ኣብ ዝባነይ ሮማዕ በለ።

ንግደ ሓቂ ካብ መምህር ተወልደ ረዳን ንዶዎም ዝመስሉን ብዙሕ ኢኻ ትመሃር።ብፍላይ ድማ ንታሪኽ ዘሎዎም ኣክብሮትን ሚዛንን እምብዛ የቅንኣኒ እዩ።ብፍላይ ድማ ንብጻዮም ዝነበረ ነፍሴሔር ደስታ በዛብህ (እንዳ ሸቃ በዛብህ) ክልዕሉላይ ከለዉ፡ ከም ገለ ይኸውን፡ናዕታ ስምዒታተይ ህርመቱ ይውስኹዮ። እቲ ምንታይ፡ሲ፡ካብቶም ፍቕሪ ወ ሓልዮት መጥዮም ዘዕበዩኒ ስድራሌታት፡ ሓንቲ ንሳ እታ ሕያወይቲ ስድራ ብምኳና እዩ።

እውኣደ ደስታ በዛብህ ወይዘሮ ዘመዳ (ኣደይ ዘመዳ) ንዓይ ከም ኣደይ እየን።ፍቕርን ሓልዮትን ጥራሕ ዘይኩነ፡ኣብ እዋን ጊዚያት መጽናዕትና-በቲ ድመቕን ብሩህን ፍሸኽታ ገፀን፡ መኣዲ (መግብን ዝስተይን) እናቕረባ ብፍሕሸው ሳውያ እናሻዕ ዘቕርባ

ደጊ ዳደ እየን። ስለዚህ፡ እዚ ታሪካዊ ፅሁፍ ናብ ኣንብብቲ ከቕርብ እንከለኹ፡ ንክብሪ እዛ ሕያወይቲ ስድራ ክኾነለይ ብምሓሳብ እዩ እብል።

ብዛዕባ ምድረ-ሓማሴን ኣብ ዘመነ ሃጻይ ዮሃንስ ወይ ድም ኣሉላ ኣብ ምድረ-ሓማሴን ከም ወትሃደራዊ ሓላፊ መጠን ኩይኖም ኣብ ዘገልገልሉ መቃን ጊዜ እንታይ-እንታይ እወንታውን ኣሉታውን ስርሓውቲ ሰሪሖም፤ ራእሲ ወልደሚካኤል ሰሎሞን ከብ ደጃዝማች ሃይሉ ከ እንታይ ኣሉታውን እወንታውን ተራን ግደን ነይርዎም፤ ታሪኽ ታሪኽ ተኩይኑ ታሪኽ ክመስል ኣሎዎ። እቲ ምንታይ-ሲ ንትምህርትን ንምእራምን ስለ ዝጠቕም እዩ። ካብዚ ሓሊፉ ሓደ ሓደ ወልቀሰባት ኣብ ዝማእምኦም ታሪኽ ኣይንፈልጥን ኢና፤ ኣብ ዝኮርኩሖም እዋን ድማ ከም ምሁራትን ፈላጣትን ታሪኽ መሲሎምን መሲልዎምን ከብ ኢሎም ብደይ መደይ ታሪኽ፡ እወ ንታሪኽ ኣብ ፀሓይ ቀትሪ ተጠሊዖም፡ ከበላሽዉን ክዕልሱን ንርእይን ንሰምዕን ኣሎና።

ታሪኽ ድማ ኣብ ግቡእ ጊዜኡ ተዘይተሓኸሙ ወይ ተዘይተፈዊሱ ጊዜ ብዝኸደ ካልእ ቊስልን ሕማምን ከምጽእ ንቡርዮ።

ኣነ ድማ ኣሰር እኒ መምህር ተወልደ ረዳ፣ ዶ/ር ኪሮስ ሙሉ፣ እንጅነር ግርማይ ተኸለሃይማኖትን ካልኣትን ታሪኽ ከም ዘለዎ ክጽሕፍን ክሕልፍን ፈጣሪ ይሓግዘኒ እብል። ብሉ እምበኣር፡ ዓውደ ታሪኽ ሰፊሕን ዓሚቕዮቕን ብምኳኑ ንኹሉ መርሚርካ ኣይከብን ዳህሲስካ ኣይውዳእን እዩ።

እንተከብ ነዚ ዝስዕብ ኣርእስትን ትሕዝቶን ከም ሓደ ክፋል ታሪኽን ነቶም ዝተጠቕሱ ሰባትን ዝትንክፍ ታሪኽ ብምኳኑን ኣብቲ ዝሓለፈ 30 ዓመትን ሕጅን ዘየለ ታሪኽን ፈጠራን ከዝንተውን ክውጋዕን እናሻዕ ክንሰምዕ ጸኒሕና ኢና። ነዚ ንምእምኡ ጊዜን ዓቕልን ከብ ትምህርትን መጽናዕትን ግድን ከም ዘድልይ ኣየማትእን እዩ። ብድሆታትን መሰናክላቱን ግን ከምቲ ኣባይ ወልደኣብ ወደማርያም “ዘራኣን ዓጻዶን ብሓደ ዝሕጉስሉ ይግበር” ዝበልዎ ከም ባህግን ሰናህይ ትምኒትን ማሕረ እኹ ተኩስ ግን ኣብ ባይታ ተተምኒኻን ሃረር ኢልካን ኣምበ ኣይከውንን እዩ።

ስለዚ፡ ክይተሓለልናን ክይተፅዓድናን ክምርምርን ክነጽዕን ይግባኣና እዩ እናበልኹ፡ ነቲ ቕድሚ ነዐ ዓመት ኣቢሉ፡ ብሓልዮት ሽወደናውያን ትሕተም ዝነበረት ጋዜጣ “ብርታን ይኹን” ተሓቲሙ ዝወፀ ታሪካዊ ጽሑፍ ናባኹም ከም ዘለዎ ኤቕርቦ ኣሎኹ። ነዚ ጽሑፍ እዚ እንጅነር ምልኣት ሓለፎም ዝተብሃለት ግድስን ኣብ ስርሓ ድማ ስልጥቲ ዝኩነን ሓፍትና ክትጽሕፎ እንከላ ንመሰረታዊ ትሕዝተኡ ከየጉደለት “ክጨረመትን ክይቆርመመትን” ነቲ ኣብቲ እዋን ዝነበረ ሳውያ ኣጸሓሕፋ ማለት ኣብ ነፍሲ-ወከፍ ቃላት ክልተ ነጥብታት ከም ባህልን ንቡርን ከይይኑ ተጻሒፉ ዚነበረ ጥራሕ ንኣንባቢ ክይስልቶም ብምባል ብከምዚ ኣገባብ ክትጽሕፎ መሪፃ ኣላ።

እቲ ካልእ ወላ ፊደላቱ ከምቲ ጥንታዊ ኣገባብ ኣጸሓሕፋኡ ኣስፊራቶ ኣላ። ካልእ ጊዜ በዚ ሎሚ ዝጸሓፎ ዘሎ ኣገባብ ክንጽሕፎ ተስፋ እናገብርኩ-ንሎሚ ግን ከም ዘለዎ ይቕርብ ምህላው፡ ምፍላጡን ምሕባሩን ኣገዳሲ ከይይኑ ይስመዓኒ። ንእንጅነር ምልኣት ሓለፎም ንስሉጥ ኣገልግሎታ እናመስገንኩ፡ ብቐጥታ ናብኡ ከብለኩም እዩ። ናይ ጸሓፊ ርእይቶን ሓሳብን ወይ ድማ ትንተና ዮብሉን እዩ። ነቲ ክልተ ግዳሳት ኣቕይሽቲ እቲ ከባቢ ኣብቲ መቃን ጊዜ እቲይ ዝጸሓፍዎ ናብ ኣንባቢ ምብጻሕ እዩ እቲ እንኮ ዕላማ እዚ ፅሁፍ እዚ ክብል እፈቱ።

“Conflict and division will remain in the world as far as humanbeing exist.” Professor Zygmunt Bauman

“ወድ ሰብ ኣብ ዓለም፡ ብሕይወት ክሳዕ ዘሎ ጎንጽታትን ፍልልያትን ግድን ኣሎ፤ ክህልው እውን ዩ።” ፕሮፌሰር ዚግንት ባውማን

ናይ ወንጌል ብርሃን ኣብ ሓማሴን ከመይ ኢሉ ኸም ዝሓቶን ከም እተገልጸን።

ብቕሺ ሰሎሞንን ቀሺ ዘርአ ጽዮንን እተዘንተው።

ስለ ርሕሩሕ ምሕረት አምላኽና ብሉ በርቂ ጸሐይ ካብ ላዕሊ ዝበጽሐና ሉቃ ፩፡ ፸፰።

ነጻ-ብራቕ ወንጌል መንግስቲ ክርስቶስ ናይ ጸጋ ጸሐይ ጸርጉ ናብ ጸዐዘጋ ኺኣቱ ኸሎ ከምዚ እዩ።

ደቂ እታ ዓዲ ብንእስነቶም ሕጅም ከም ስርዓት ኢትዮጵያን ከም ልማድ አቦታቶምን ብትምህርቲ እዮም ዝበበዩ እሞ፡ እቶም ከህናትን ዲያቆናትን ብትምህርቲ ቀሺ ሐይለአብ ዝአውርኦም አብቲ ቤተ- ክርስትያን በቲ ስሩዕ በቦታቶም ዝጸንሐም ምግልጋል ብዘይ መንቅብ ጥንቁቓት፡ንሕድሕዶም ብፍቕሪ ጽኑዓት እዮም ዝነበሩ።

አብ ቤተ-ክርስትያን ዘሎ መጻሕፍቲ እናመርመሩ፡ዚበዝህ ምምርማርም ብዛዕባ እምነት ስላሴ ብሃይማኖተ አበው፡ ብዛዕባ ንብረት ምእመናን፡ብፍትህ ነገስት ብሲኖዶስ እዩ።ብምግባርም ከአ ድሌት ጽድቂ ነበርም፡እንተኹ ስርዓት ሲኖዶስ ካብ ኦሪት ከም ዚኸብድ ተርአዮም።

አብ መንጎዚ አብቲ ቤተ-መጻሕፍቲ ቀደም ብ፲፰፻፵፯ እተሐትመ አምሐርኛ መጽሐፍ ቅዱስ ሀሰስ ኢሎም ረኸቡ።፩ መጽሐፍ ቅዱስ ንምንባብን ንምምርማርን ባህሪ ስለዝነበርም፡አይወርድን ነበሩ።ከምዚ ዘበንዚ እኳ መብራህቲ ብብዓይነቱ ዜልቦ ኸነሱ ምሽት ምሽት ዕጨይቲ አንዲዶም የንብቡ ነበሩ።ብሉ እናመርመሩ ልቦም እናሞቑ ኸዱ፡መታን ፍልጠት ከብዝሑ ኸአ ንጐንደር ኪኸዱ ሐሳቦም ነበረ።ከምዚ እናበሉ ኸም ዓቕሞም ፍልጠት ምስ ረኸቡ ኸህነት ከምጽኡ ሀለቃ አፈወርቅ ሊቀ ካሕናት ሀማሴን ንዓድዋ ሕዞምም ከዱ፡ብአቡነ አትናቴዎስ ከህነት ኪቕበሉ።

መዐርጎም ኪህብዎም ከለው ግና ሊቀ ካህናቶም ፈልዩ አብ ቅድሚ አቡን ደው ምስ አበሎም እንተ ኸአልኩም አብ ካልእ ሀገር እንተ ዘይከአልኩም፡አብ ዓድኹም ወንጌል መሀሩ፡ኢሎም ሽምዎም።ድሕሪዚ ሀለቃ አፈወርቅ አብቲ ኸተማ ዓድዋ አእትዮም፡ምስ አቶ ዮሀንስ ማየር ናይ ነምሳ ልኡኽ ወንጌል አላለይዎም።

ንሶም ድማ አምሐርኛ መጽሐፍ ቅዱስ አምጺአም ፈተንዎም፡ምውጻእ ምዕራፋቱን ምንባባምን ምስ መርመሩ፡ ተሐጉሶም ክፍሊ ወንጌላትን መልእኽታትን በበይኑ እተሐተመ አምሐርኛ መጻሕፍቲ ብዙሕ ሀብዎም።

ድሕርዚ አይተ ማርያ የሎም፤“አምበአርሲ አምሐርኛ ምንባብ ካብ እትኸእሉስ ንባጽዕ ሰብ ሰደዱ፡ መጽሐፍቲ ክህበኩም።” ንሳቶም ከዓ ሰብ አይንረከብን ምጽዋዕ ዚኸደልና “የልዎም።ንሶም ከአ የሉ፤ ብሰብ ጌሩ ክሳዕ አስመራ እንተ አምጽኦኹልኩም አብ አስመራ መን ይቕበለልኩም፡ ንሳቶም የሉ፤” አብ እንዳ ቀሺ ገበዝ ግርማይ ሀቡልና።” አይተ ማየር ድማ ከም ዘልዎ ፱ መጽሐፍ ቅዱስን ኻልአት መጻሕፍትን ሰደዱልና።በቲ ሒደት መጽሐፍ ከም ሐዊ ነደደ ሐደ ጥዋፍ ንብዙሕ መብራህቲ ኸም ዜንክስ፡ከምኡ ነሐድሕድ ተናኸስ፡ ናይ ወንጌል ብርሃን ኸአ አብ ሐማሴን ክበርህ ጀመረ።

ከህነትን ዲቀኑን ከምጽኡ ምሳታቶም ዝኸዱ ሰብ ሐማሴን እኳ ዘዝደለይዎ አልዐሉ።ሽዑ ምጽላእ ቃል እግዚአብሄር ዘይተላዕለ ኸይይኑ፡ንብዙሕ ሰብ ባህሪ መጻሕፍቲ ነበሮ።ኩነ ድማ ብ፲፰፻፸፪ ብወርሒ ሕዳር ንምብዛሕ ፍልጠት ቅኔ ኺመሃሩ ጸሊቕም ንጐንደር ኪኸዱ አኹሱም (አክሱም) በጽሑ እሞ አሕዋቶም አርኪቦም ካብኡ መለስዎም።

ኪብሉ ኺብሉ ዝበለፀ መገዲ ምድሓን ወሰኽ ዜብሉ ብየሱስ ክርስቶስ ጥራይ ከም ዝኸነ ክርድኡ ጀመሩ።ደጊም በዚ ኸምዚ እናወሰኹ ስርዓት አቦታት እናነጻቑ ኸዱ፡ንኻልአት እኳ ኸም ዓቕሞም እዙ ጽሩይ ቃል እግዚአብሄር እምበር፡ ገድልን ተአምርን ድርሳንስ ዚጠቅም የብሉን፡እናበሉን ይነግሩ ነበሩ።

ቅድሚ እዚ ኸአ ሐደ ሰብ በዓል ኤውሮጳ ካብ ሀገር መን ከም ዝኸነ ደአ አይንፈልጥን እምበር፡ መጻሕፍቲ ጽዒኑ መጺኡ አብ አደባባይ ደገዝማቲ ሀይሉ አውደቐ እሞ ብዙሕ ሰብ ተዛረፎ፡ ግእዝ እዩ ዚበዝሕ አብኡ ኸአ (ካቴኪስቶስ) ጥያቄ እተባህለ ነበረ።ንሱ ንመላእክቲ ንዝሞቱ ቅዱሳን፡ ንማርያም ድንግል ምስጋድ መታን ኬማሉድና፡ምልማኖም ድማ ኸም ዘይግባእ በይኑ ክርስቶስ ከምዝኸነ መማለዲና ጽሑፍ ነበሮ። ነዚ መጽሓፍ እዚ ዝሐዘ ኸአ ዓቢ ኹነ ንእሽቶ አብ ዝረኸበ መኻን የንብቦ ስለዝነበረ፡ልቢ ፈለስቲ ቢዜኒን ሐያሎ ካብ ካህናት ሀገርን ነደደ፡ ጸዕቶም ድማ እናበርትዎ ኸደ።

እቶም ጣዕሙ ዝመቀሮም ደቂ ጸዓዘጋ ግና እናተብዑ ኹዱ እምበር፤ ብቻል እግዚአብሔር ካብ ምዝራብ ስግጥ አየሉን። ነዚ ቻል እግዚአብሔር ዚፈትው ኣብ ሐማሴን ከአ ብዙሓት ነበሩ። ጓሂ ፈለስትን ካህናት ሀገርን ድማ ተላዕለ፤ ዋዕላ ሺወዓዕሉ ጀመሩ፤ እንተኹን ክሳብ እዋኑ እኳ አየሰለጡን።

እዚ ኪኸውን ከሎ ልኡኻት ወንጌል አይተ ላገርን አይተ ሄድንስትርሚን ኻብ ሀገር ስወዴስ (ሸወደን) እተላእኩ ኣብ ጸዓዘጋ ናብ ነቡርእድ ገብሩ ውበት ደሐር ዋግሹም እተባህሉ አተው። ከረምቲ ግና ናብ በለዛ ክኸርሙ ተፈቂድሎም። በዓልደረባ ገብላታ ገብረመድህን ሂምምም ኣብ እንድኣም ሰፈሩ። እሞ ኣብኡ ተላለይዎም ተፋቐርሞም፤ እንተኹን ኻብ ቃል እግዚአብሔር ተገሪሆም ብድፍረት ኣታ እናበሉ እንተ ሐተትዎም ንሳቶም ከአ ብጥንቃቄ ቀስ ኢሎም ይምልሰሎም ነበሩ።

ከም መሳትኣም እምበር፤ ከም ዓበይቲ አየኸበርዎምን እንተኹን ንሳቶም ዋዒኣምን ህወኸምን እናረአዩ ይዕገስዎም ነበሩ። ምስናይዚ ኸአ ሐጎስ ልቢ አልይዎም፤ ቀልጢፎም ናብ ጸዓዘጋ ይመላለሱ ነበሩ። ደቂ ጸዓዘጋ ኸአ ናብ በለዛ ይበጽሖም ነበሩ። ንሳቶም ከአ ብብሩህ ገጽ ይቐበልዎም ነበሩ። እሞ፤ ፍቕርም እናሐደረ በርትዔ። እዚ ድማ ኣብ ፈለስትን ኣብ ሀገርን ቅንኣት አልዕለ፤ ሃይማኖት ፈረንጂ ሒዞም ከአ አበለ።

ከን ብገጥፎፍ ዓመት ብወርሒ ግንቦት ክፍኣት ዝመልኤ ልቢ ፈለስቲ **ቢዜን** ናብ ብላታ ገብረኪዳን ንምኸሳስና ኸመጹ ኸለው፡ ቀሺ ገብረመድህን ንመገሻ ኸሐልፉ ኣብ ዓዲ ቈንጺ ተጓነፍዎም እሞ ብገርሆም ከምቲ ፍቕሪ ቐደሞም ዘለው መሲሎም ካብ በቕሎም ወሪዶም ከመሐደራትኩም እናበሉ ኢድ እንተ ነስኡሎም ሐደኳ ዝመልሰሎም ሰኣኑ። ስለዚ መገሸኣም ሐዲጎም ተመልሱ እሞ እናጋለቡ መጺኦም እቲ ዝኹን ዘበለ ነቶም ብጮቶም ነገርዎም። ንሳቶም ድማ ኸፉእ እንተኹይኑ ሐደው ጽቡቕ ቅድም ዚሐትዎም መሲልዎም ናብ ቤተ ክርስትያን ምንጻፋት አንጺፎም ተጸበይዎም።

እንተኹን አስታት ፴ ዚአክሉ ፈለስቲ ተገሪሞም፤ ናብ ብላታ ገብረኪዳን አቕኒዶም አትዮም። “ብኸህናት ጸዓዘጋ ተማሕጺና አሎና” የልዎም። ብላታ ገብረኪዳን ከአ ገላውኣም ለኢኮም ወሰዱና። ሸው ክንደይ ውዑይ መንፈስ ነበረና፤ ኣብ ሰብነትና ሐጎስ እምበር ንእሽቶ ፍርሐት አይነበረናን፤ ባህ እናበለና ኸድና። አውርኦም ዝሃረብ አባት ሀይለኢየሱስ ነበሩ፤ ናትና ድማ ቀሺ ሐይለኣብን ቀሺ ገብረመድህንን ኹኑ።

በቲ እዋንቲ ዝነበረ ምጉት ብዛዕባ ምምላድ ቅዱሳንን ታቦትን እዩ። እንተኹን ቀሺ ሐይለኣብ ንመጽሓፍ ቅዱስ ብጣዕሚ ፈሊጥዎ ነበረ እሞ በቲ ዘበን እቲ ዚገጥሞ ሰብ አይነበረን ብዘይ መምህር ብፍቃድ እግዚአብሔር ተገልጭሉ ነበረ። ቀሺ ገብረመድህን ድማ ብአእምሮ ብምጉት ለባም ከአሊ ነበሩ።

ሕጂ በቲ ዝኸሰሰዎ ብምጉት አይቀንዶምን ኸም ዝሐሰብዎ አይሰለጡምን እሞ ቀሺ ሐይለኣብ ከአ በቲ እተዛረበም ስግጥ ስግጥ እንተሉ እዚ ቐይሔመይሕዶ ደአ ዚምጉተልኩም መሸልኩም፤ ኪብሎም ጀመረ። አይተ ጋፎ ዳንግሽ በዓል ጸዓዘጋ ድማ ልቡ ምስኣም ስለ ዝነበረ ቃሕትዮም ምላሽ ስኢኖም እንተ ረአዮም፤ መታን ኪድልድሉ ዕርቂ አምሲሉ ኣብ ምኹዓት መሬት ዋዕላ ክኸውን ሕጽር ብዝበለ መዕልቲ አቋጸሩና።

ከን ድማ በቲ ቐጻራ መዕልቲ መጻሕፍትና ሒዝና ተደላዲልና ወፈርና። ስእሊ ማርያም ምስ ወዳ ኣብ አትራኖስ ሰቕሎም ብዙሕ ድጋም ኪደግሙ ደንጉዩ። ድሕርቲ ብዛዕባ አማላጅነት ነገር ተላዕለ። አባት ሀይለኢየሱስ ቅዱሳን ጻድቃን የማልዱ እዮም የሉ። ቀሺ ሐይለኣብ ከአ ከመይ ንዝበሉ እዮም ዜማልድዎ የሎም።

አባት ሐይለኢየሱስ፤ እቲ ምእንቲ እከለ ኢሉ ብሸም ሐዶ ጻድቕ ዝኸር ዚገብር ዝነበረ ሰብ ሞይቱ ምስ ተቐብረ መላእክተ ብርሃን መጺኦም ነታ ነፍሲ ምግባር ስኢኖሙላ ይኸዱ። መላእኸተ ጻልማት መጺኦም ይወስዱዎ እሞ ኣብ ቅድሚ እግዚአብሔር ደው የብሉዎ። እግዚአብሔር ድማ ነዛ ነፍሲ እዚአ ኣብ ገሃነም እሳት ውሰድዎ ይብል።

እቲ ዝኸር ዝግበሮ ዝነበረ ጻድቕ ከአ ናብ እግዚአብሔር መጺኡ ተዝኸርካ ዝገበረ፤ ሽምካ ዝጸውዕ እምሕረልካ እየ ኢልካዶ ኪዳን አቲኻለይ አይኩንካን፤ እዛ ነፍሲ እዚአ ድማ ዝኸረይ ክትገብር ዝነበረት እያ ይብሎ። እግዚአብሔር ከአ፤

መሊሱ ሕደጉዋ ትድሐን ይብል። በዚ ሽምዚ ዝበለ ነገር አማሊዶን የድሕኑ እዮም የሉ። በቲ ዘበንቲ ኣብ መጻሕፍቲ ኣዋልድ እምበር፣ ኣብ ቅዱሳት መጻሕፍቲ ፍልጠት ኣይነበሮምን። ቀሺ ሓይለኣብ ከአ፣ እዚ ቃላት እዚ ሓሶት እዩ፣ ኣብ ቃል እግዚአብሄር ኣይርከብን የሎም። ንሶም ድማ ኣርባዕተ ጉባኤ ሽንግር የልዎ።

ስለዚ ቀሺ ሓይለኣብ ከአ ብሉይን ሓዲስን እምበር ካልኣት መጻሕፍቲ ንምስክር ኣይቐበሎምን የሎም። ኣብ መንገዚ ኣንጻርጺሮም ሓሳቦም ስለ ዘይኮነሎም፣ ረብሐት ዜብሉ ምጽራፍን ታዕታዕን ኹነ። ንምሽቱ ምልጋብ ተሳኢኑ ኣብ ጸዓዘጋ ናብ ዳኛ ተመለስና።

ከነ ድማ ናብ ጸዓዘጋ ምስ ኣቶና፣ ኣባት ሓይለየሱስ ኣብ ቅድሚ ዳኛ፣ ነዚኣቶም ሪፎርም ከይትህብዎም ቤተ ክርስትያንውን ከይኣትዎዎ፣ ምስታቶምውን ከይትሳተፉ፣ ገዚተ ኣሎኹ፣ ስልጣን ዘለዎ ድማ ይገዝት እንተብሉ ኩላቶም ፈለስቲ ገዚትና ኣሎና፣ የሉ። ቀሺ ገብረመድህን ከአ ይርኤኹም፣ ጎይታይ ሳይረታ ከብቱ ሳይፋታ ምሽቱ ብስርዓት ኣብ ምጉት ቋምና ሽለናዶ ሺግዝቱና የሉ።

ካብቶም ዓበይቲ ገሊኦም እኒ ኣይተ ባርያኡ ሸከቲ፣ እኒ ሽንቲባ ዘመይ ጸዓዘጋ ዘለውዎም ተንሲኦም ሕደጉ ኣፍትሑሎም፣ ኢሎም እንተ ለመንዎም፣ ኣይንፈትሖን፣ ኢሎም ኣበዩ። ንሕና ከአ እምበኣረይ ከማኹም ስልጣን ኣሎና፣ ምገዘትናኩም ኔርና፣ እንተኹን ንስካትኩም ገዛእቲ ምድርን ሸየምቲ ዓለምን ኢኹም እም። ሸሕ ምንጻፍ ቅርሺ ዝመልኦ፣ ሸሕ ነፍጢ ምስ ባርያ ተኳሲኤን ይሓልወኹም፣ ሪፎርም ከይትህብዎም፣ ከይትራኹብዎም፣ ኢልና **ዝዝና**።

ዳኛ ድማ፣ ንሳቶም ብዝገዘትዎ ንሳትኩም ብዝገዘዝክምዎ ገዛኻትኩም ኪዱ የሉና። ንሕና ኣብ በቤትና ሓደርና፣ ንሳቶም ግና ኣብቲ ቤተ ክርስትያን ተደፊኖም ሓደሩ። ንጽብሒቱ ዐረቓቲ መጻኢም፣ እዚ ዓቢ መጽሓፍ ቅዱስ ደኣ ሓዙ እምበር፣ ጥያቄ ዝብሃል ኣይትሓዙ፣ የሉና። ንሕና ሽኦ መጽሓፍ ቅዱስ ካብ እንሕዝ ኩሉ ኣብኡ ኣሎ። በዚ ተዐረቓና።

ሸዑ እቶም ዓረቓቲ ኣብቲ ንሳቶም ዘለውዎ ናብቲ ቤተ ክርስትያን ሒዞሙና ሽዱ። ዕርቂ ምስ ከነ፣ ከመለኹም እናተበሃህልና ተሰዓዎምና፣ ድሕርዚ ሽልተ መዐልቲ ኣብኡ ውዒሎም ብመጻሕፍቲ ድማ ኸንዘራረብ ወዐልና፣ መወዳእትኡ ብስምምዕ እተባላሾ ስርዓት ቤተክርስትያን ከነቕንዕ ኣብ ምኹዓት መሬት ዋዕላ ኪኸውን ብዓል እዝጊ መስከረም ተቐጺርና ብደሐን ተፈላሌና።

ከነ ሽኦ፣ ወርሒ ነሐሴ ሺኦቱ ጾመ ፍልሰታ ንቐሺ ሓይለኣብን ንህብተጊዮርጊስን ኣሕዋትና መታን እቲ ብመጽሓፍ ቅዱስ ተረዲእናዮ ዘሎና ኪነግርዎም እም እንታይ ከም ዝተርጉምዎ ብህድኣት ኪሓቱን ኪመልሱን ኪመራመሩን ንደብረ ቢዜን ሰደድናዮም። ንሳቶም ግና ለክ ኸፍኣት ዝሓሰቡ “ንሕናስ ኣብ ገዳም ኩንና ኸንጽሊ ኣብዚ መጻእና እምበር ምስታትኩም ክንዛረብ ግዜ የብልናን” ኢሎም ገጽ ከሊኦም መለስዎም። ደሐር ብዓል እዝጊ መስከረም ዝነበረ ዋዕላና ክሳዕ መኸሰሲና ዜዳልው ብዓል እዝጊ ጥቅምቲ ይኹን፣ ኢሎም ለኣኹልና።

በቲ ቀዳማይ ባእስና ካብ ራእ. ዮሀ. ፯ይ ም ፲ይ ፍ ብዛዕባ ምምላድ፣ “ወጸርኑ በቃል ዕቢይ ወይቤሉ እስክ ማእዜኑ እግዚኣ ቅዱስ ወጻድቅ ኢትትቤቀሎሙኑ ወኢትኩን ኖሙኑ በእንተ ደምነ እምእለ ይነብሩ ዲበ ምድር” ኢሎም ጠቂሰምዎ ነበሩ። ቀሺ ሓይለኣብ ከአ፣ “እዚ ምእንቲ ሕነ ኪኸፍለሎም ንመዓት ለመኑ እምበር፣ ኬማልዱ ንምሕረት ኣይለመኑን” ኢልዎም ነበረ እም፣ ስለዚ ሽኦ ጸርፊ ገይረምዎ ነበሩ። ኣብኡን ኣዲኡን ዝጸረፈ ሞት ይሙት። ዘጸ ፳፩ ፲፯። “ንጽዮን ዚጸልእዎ ኹሎም ኣብ ናሕሲ ሽም ዝበቐለ ሳዕሪ ይኹኑ።”-ከምኡ ዝመስል ከአ ካብ ሓያሎ ኣዋልድ መጻሕፍቲ ኣኻኺቦም ይጽሕፉ ስለ ዝነበሩ እዩ፣ ጥቅምቲ ዝገበርዎ።

ከነ ድማ፣ እቲ ናይ ክፍኣት ምክርም ብተንኩል ምስ ወድኡ ንብላታ ገብረኪዳን ሓዲጎም በቲ ቀዳማይ ምጉት ብቐንዕና ስለ ዝዳነዩ፣ ጸሊኦምዎም በቲ ቐጻራ መዐልቲ ኣብ ምኹዓት መሬት ኣብቲ መኻን ዋዕላ ነፍጠኛታት ራእሲ ባርያኡ ኣምጺኦም ንቐሺ ሓይለኣብን ቐሺ ሰሎሞንን ንቐሺ ገብረመድህንን ንህብተጊዮርጊስን ኣትሒዞም፣ ንዓረዛ ኣብ ራእሲ ባርያኡ ወሰድዎም። ሓያሎ ካብ ኣሕዋት ክስዕቡ ዘይፈተው ሕርጥ ሕርጥ ኢሎም ተረፉ።

ቀሺ ዘርአጽዮን ከአ ብሕማም ተረፉ።አብ መቐውሕ አሰርዎም።ድሕሪ ቕሩብ መዐልቲ አብ ፍርዲ አቕምዎም።አባት ሀይለየሱስ ድማ ቅድም ዘይነበረ ኸሲ አምጺአም ንማርያም ቆፎ እያ ኢልክምዎ የልዎም።ቀሺ ሐይለአብ ከአ እምበአር ሐሰውቲ ምስክር አይተሰእኑን እም አንገት ይቕጽዐና፣የሎም። መሊሶም እዝስ ከም ዘየልካዮ ይኹን ከምዚ ኢልካ እንተ ትኸውንሲ።ከም አረሚን ከም ተጋውን ምቕጻርናካ ኔርና፣ ኢሎም ሐድግዎ።

ሐደ ካበታቶም ከምዚ የዘንቱ አሎ፤ድሕርዚ ዓረዛ አብ ራእሲ ባርይኡ አእተውና፣ድንኳኖም ከፊቶም ብማዕጾ ምስ ረአዩና አበይ አለው እዘም ሰይጣናት ኢሎም ሐተቱ።ከምዚ ንሰይጣን ብመልክዑ ርእዮም ዝፈለጥዎን ዘለለይዎን ይመስሉ መልክዕናን መልክዕ ሰይጣንን ሐደ ከጋይኑ ተራእዮዎም።

መልክዕና ንመልክዕ ሰይጣን ምሳሌ ከጋይኑሎም ካብቲ ኰሉ ሰራዊቶም ፍሉያት መልክዕ ሰይጣን ዘሎና ተረኺብና። ደብረ ብዜን ቀዳመ ሰንበት መታን ከይኸዱ፣ብዓርቢ ገስጊሶም ሐሊፎም ከሲሶሙና ነበሩ።ፈሪሳውያን ንየሱስ አብ ጲላጦስ ከሲሶም ምስ አሕለፍዎ በቲ ብዓሎም አብ መጋባእያ አይአትውን መታን ከይረኸሱ።ነዚ ቻልዚ አስተብህሎ፣ ከምኡ እዩ ዝመሰል ብዜኖች ምስ ረአዩና ድማ ኸም ይሁዳ ስዒሞም ተቐበሉና።

ሽዑ ራእሲ የሉ፤ካህናት ድማ ኸይኖምለይ መጠምጠሚአም እማ ግፈፎም፣ቀሚሾም ድማ ቕደዶ ኢሎም አዘዙ። ከምኡ ድማ ገበሩ።ብድሕርዚ አባ ሀይለየሱስ ማርያም፣ቅዱሳን ጻድቃን፣ሰማእታት፣ መላእክቲ ታቦት፣መስቀል፣ሰእሊ አየድሕን አየማልድ ኢልኩም።ኢሎም ከሰሱ።ራእሲ ድማ የሉ፤ቅዱስ ሚካኤል ዓርቢ-ዓርቢ ንሲአል ከም ዚዘምታ ንነፍሳት ብአኸናፉ እናተሸኸመ ከም ዘውጽአምዶ አይተአምኑን ኢኹም ኢሎም ሐተቱ።

ንሕና ድማ ኸምዚ ኢልና መለስናሎም፤መላእኸቲ አገልገልቲ እዮም፣ነቶም ንእግዚአብሄር ዝፈርሁ ኸረድኡን ኸሕግዙን ዝለአኹ እዮም።ንእግዚአብሄር ዘይፈርሁ ግና ኸቐሰፉን መዓት ኬውርዱን ዝለአኩ እዮም።ነቶም ካብ ፍቓድ እግዚአብሄር ወጺኦም ዝሞቱን ፈሪዱ ንስቓይ ዝሰደዱምን ካብ ሲአል የውጽኡ ንሲአል ይዘምቱ ዚብል አብ መጽሐፍ ቅዱስ አይርከብን።ማርያም ከጋይኑ፣እቶም ካልአት ጻድቃን ከጋይ ኸብ ፍቓድ እግዚአብሄር ዝወጸን ዘይአመንን ከድሕኑ ኪዳን አትዮሎም ዝብል ቃል አብ ብሉይን ሐዲስን ምስክር ሀቡና የልናዮም።ሰእልን መስቀልን ድማ ከም ዜድሕን ምስክር ሀቡና፤ሰለ ጾም ድማ ዓይኒ፣እዝኒ አካላት ብምልኡ እንተ ጾመ እዩ እምበር፣ካብ እንጌራ ጥራይ ምጻም አይጠቅምን።ኢልና መለስናሎም። ደጊም በቲ ፈለስቲ ቢዜን ዝጸሐፍዎ **አኸኪብካ** ኪፍረድ ተጀመረ።

እቶም ፈሪዶ ድማ ገሊአም ተአሲሮም አብ እምባ ኺድይቡ፣ ገሊአም ኪግረፉ፣ ገሊአም ሞት ይግብአም፣ ኢሎም ፈረዱ። ሐደ ሸማግለ ብላታ ሳቀኤል ዝበሃሉ ግና፣እዚ ነገርና ኸምቲ ናይ አይሁድ አብ የሱስ ክርስቶስ እተገበረ ደአ ይመስለኒ ሕጂ ኸአ እዘም ሰባት እዚአም ብየሱስ ክርስቶስ ዝአምኑ አብዚ ኹሉ ዘብጽሕ እንታይ አልይዎም።ፈቲሕኩም ክትሰድዎም ይረአየኒ።ኢሎም ፈረዱ።

ሐደ ክቡር ሰብአይ ሊቀ ካህናት ሰራዬ (ሰራዮ) ሀለቃ ሀይለሚካኤል ዚብሃሉ ድማ መጽሐፍ ዘይመርመሩ ኸይኖም፣ ነቲ ናህ ካብ ማይ አይሂ ዝደሐነሉ መርከብ ሰራሕ ዝበሎ፣ነዚ አብ ቤተ ክርስትያን ዝቕደሶ ታቦት መሲልዎም፣ንናህ “ግበር ታቦተ በዘትድሕን ቦቱ” ከምዝበሎዶ አይትፈልጡን የሉና። ድሕርዚ እቶም ፈለስቲ ቢዜን ንሎሚ መሐሩልና ዳሕራይ መዐልቲ ግና ከምዚ ናይ ሎም እንተ በደሉ ንሕና አረጋውያን ክንሕሉ ኢና አብ ገዳም ዘሎና እሞ፣እንተ ለአኸናልኩም፣ውርዲ ኸብ ርእስና ዝደሌኹም ግበርዎም የሉ።ራእሲ ድማ፣ ካህናት ዓዲ ሀይሉ ፈታዊየይ እንካ እዮም ንሎምስ ከምሕሮም እዩ፣ሕጂ ሃይማኖት ዶ ቅጽዓት ይሕሸኩም ኢሎም ሐተትዎም።

አሕዋትና ኸአ ንሕናም ካብ ሃይማኖት ነብያትን ሀዋርያትን መአዝ ወጺእና እንተ በልዎም፣ራእሲ ድማ እምበአርሲ ኸብ ሃይማኖት ነብያትን ሀዋርያትን ፫፻ን ከይትወጹ ተገዙቱ የልዎም፣ንሳቶም ከአ ሕራይ የሉ።ሽዑ ወንጌል ማቴዎስ መበል ፳፭፣ ፵፩ ፵፮ አንቢቦም፣አገዚቶም ብዘይሎም ከምዚ ነገርዚ እንተ ሰማዕኩልኩም ባዕላትኩም ትፈልጡ ወይለኹም፣ኢሎም ፈቲሐም ናይ ቀኑርነት አኸፊሎም ሰደድዎም።

ንዓዶም ኪኸዱ ናብ መገዲ እምነት ነብያትን ሀዋርያትን ብጀኻ እምነት እግዚአብሔር እንታይ እምነት ነይርዎም ፫፻፲፱ ብጀኻ እምነት ስላሴ ኣብ ኒቅያ ዝገበርዎ ጸሎተ ሃይማኖት እንታይ ነይርዎም በዚ ዘገዙቱና ኢሎም እናሰሐቑ መጽናፍቲናብ ዓዲ ዝጸናሕና ኸአ ብሐጎስ ተቐብልናዮም።

እንድሕርዚ ነቲ ብባርነት ብዘይ ሓራ ዝነበሩሉ ስርዓት ኣቦታትን ልማድን ምግልጋል ቤተ ክርስቲያንን ሓደግዎ፣ ብመገዲ ሓራ ወንጌልን ምግልጋሉን ኩዱ።ሓያሎ ሰባት ፍልጠት ቃል ወንጌል ዝነበሮም ከአ መታን ካብ ስርዓት ኣቦታት ከይወጹ ካብ ንብረቶም ከይፍለዩ፣ ንድሕሪት ተመልሱ።ዝኹነ ኹይኑ ምንጋር ቃል እግዚአብሔር ክሳብ ዚስደዱ፣ ንድሕሪት ኣይተመልሱን፣ልቢ ፈለስቲ ድማ ኣይወረደን፣ ካህናት ከከይዶም እናነገርዎም።

እዚ ኹሉ ኸንገብር ከሎና ኹብ ቤተ ክርስቲያን ኢትዮጵያ ክንፍለ ኣይደሌናን፣ እንተ ተኻእለናስ በብቐሩብ ክትሕደስ ጌጋኣን ስሕተታን ኪእረም፣አዋልድ ገድለ ተአምር ብሐሳብ ሰብ እተጻሕፈ፣ምስ ቅዱሳት ጽሑፋት ዘይሰማማዕ ክተርፍ ኢና ዝደለና።እዚ ኹሉ ድማ በብቐሩብ ኣብ ደብረ ቢዜን ኣብ ሊቃውንቲ ኣብ ጩጌ፣ ኣብ አቡን ኣብ ሀጺይ ዮሀንስ ክነብጽሑ ኢና ዝሓሰብና እምበር ብአና ዓቕሚ ይኸውን ኢልና ኣይሓሰብናን።

እቲ ዓመት እቲ ምስ ሓለፈ፣ብ፲፰፻፸፬ ክልተ ካብ አሕዋትና ንባጽዕ ወረዱ እሞ፣ምስ ኣይተ ሉንዳልን ኣይተ ላገርን ብዛዕባ ንብረቶምን ምስዳዶምን እንተ ተዘራረቡ፣ንሳቶም ከአ ስለዚ እትጽልኡሉን እትሰነገሩሉን እምነትኩም ጽሑፍኩም ቅድም ንንጉስ አፍልጥዎ፣ምላሹ ኸትሰምዑ የልዎም።ሸዑ እምነቶም ዘበለ ኣብ ደብዳቤ ጽሑፎም ብኢድ ክልተ አሕዋቶም ቀሺ መድሀንን ሀብተጊዮርጊስን ናብ ንጉስ ዮሀንስ ንዓዲ ኣምሓራ ሰደዱ፣ ንጉስ ከአ ኣብ ጎጃም ጸንሕዎም።

ሀለቃ ወልደጊዮርጊስ ቀደም ዚፈልጥዎም ፈታው ማሕበርና ስለ ዝኹኑ፣ደብዳቤኦም ናብ ንጉስ ኣእተውሎም።ንጉስ ንእምባጫራ ምስ ተመልሱ ግና፣ንሀለቃ ወልደጊዮርጊስ አሰርዎም፣አሕዋትና ኸአ ዚነግረሎም ስኢኖም ምላሽ ከይረኸቡ ተመልሱ።

ኩነ ድማ ክፍአት ጸላእቲ በርትዔ ኹብ ፈለስቲ፣ኹብ ካህናት፣ካብ መኳንንቲ ኹይኖም ሓቢሮም ናብ ንጉስ ዮሀንስ አትዮም ዘበልናዮን ዘይበልናዮን ወሳሊኹም ከሰሱና።ዘየልናዮን ዘይመገብናሉን ታቦት ጽዮን ኣብዚ ኣይወጸትን፣ማርያም ድንግል ድሕሪ የሱስ ሽዱሽተ ወሊዳ፣ኢሎም ኣደልዲሎም አበአሱና።

ንጉስ ድማ በታ እምነትና ዝጸሐፍሎም ቃል፣ብየሱስ ክርስቶስ ዚአምኑ፣ሃይማኖት ስላሴ ዝሓዙ ሰባት እንታይ ገይሮም ኢሎም ምቕባል ኣብዮምዎም ዝነበሩ፣ሕጂ ንጉስ በዘን ክሲ እዚኤን ጉህዮም፣ ሕጅኩም ናባይ ስደድዎም ዚብል ማሕተም ደብዳቤ ናብ ሹም ናብ ብላታ ገብረኪዳን ሰደዱ።ካብ እቶም ከሰስቲ ኹሉ ምስጢሩ ዚፈልጥ ፈታዊና ኹብ ትግራይ ቅድሚኦም ዝሓለፈ፣ነገሩ ኹሉ አፍለጠና። ብዛዕባዚ ኸንመክር ኣብ ቤተ ክርስቲያን ኣብ ሕቡእ መኻን ተአከብና።

ሸዑ ዚበዘሑ በቲ ውዑይ ልቦም ኣብ ገጽ ንጉስ ንቐም የሉ።ቀሺ ሓይለኣብ ግና ሎሚ ተታሕጅና ኣብ ንጉስ እንተ ኼድና ኸም ዚቐትሉና ፍሉጥ እዩ ወንጌል ከአ ተዓጽዖ ትተርፍ።ሕጂ ኸንስደድ እዩ ዚሓይሽ፣ወንጌል ብእዋኑ ኸም ብሐዱሽ በርቲዓ ኸትሰበኽ እያ የለ።በዚ ሰሚርምዎ ዓቢን ንእሽቶን ካብ ፴ ንላዕሊ ንባሕሪ ተሰዱ፣ ገሊኦም ከአ ተረፉ።

ነቶም እተሰዱ ድማ ሚስዮን ስዌይስ ብጽቡቕ ተቀበልዎም። እንተኹነ ሓያሎ ብዓሶ ሞቱ ገሊኦም ከአ ደኺሞም ንዓዶም ተመልሱ።እዚ ኹሉ ኪኸውን ከሎ ግና፣ ጸጋ እግዚአብሔር ብሉጽን ዘስተንክርን እዩ። ሓንቲ ሰበይቲ ንሰብኣያ ዝወንቀፈት የልቦን፣ ዝኸአለት ትሰደድ፣ዘይከአለት ድማ ናብ ሀገር ትሕባእ ነበረት እምበር።

በ፲፰፻፸፭ ድማ ቀሺ ሓይሉኣብ ስለ ዝሓመመ ሀሩር ምኽኣል ስኢኑ፣ንሱን ቀሺ ዘርኣጽዮንን ቀሺ መድሀንን ኣብ በረኻ ጽላሌ ወርሒ ሓምለን ወርሒ ነሐስን ኣብ በዓቲ ኸረሙ።ዋግሹም ገብሩ ኣብ ጸዓዘጋ ሰፊርም ስለ ዝነበሩ ፈሪሆም።መስከረም ኪብሕት፣

ብሔብእብእ ብብዙሕ ጸበባ ንማይ ውዑይ ወረዳ። ብወርሒ ጥቅምቲ ኸአ ትርኩ (ቱርኪ) አራከልበ ወጸ። ዋግሹም ገብሩ ድማ ትግራይም ከዱ። ሽዑ ደጊም አብ ሀገርና ዕረፍቲ ንረከብ ኢሎም ዝባን ከበሳ ደየቡ። እንተኹን ንጉስ የሀንስ አብ ከሳድ ዒቃን አብ ጐዳጉድን ተቐባቢሎም አጥፍእዎ።

ከም ብሔዱሽ ድማ ብ፲፰፻፸፯ ብዙሕ ጭፍራ ካብ ምስሪ ወጺኡ አብ ጉራዕ ሰፈረ። ራእሲ ወልደሚካኤል ከአ፡ካብ ንጉስ ዐልዮም ናብ ትርኩ አተው። ሓጋይ ምስ ኩነ ናብ ጉራዕ ተዋጊኦም። ትርኩ ተሳዕረ። ድሕሪዚ ንጉስ የሀንስ ንደጃቸ ሀይሉ አብ ሓማሴን ሸይሞም ንትግራይም ከዱ።

ራእሲ ወልደሚካኤልን ደጃቸ ሀይሉን ድማ ብወርሒ ሓምለ ናብ ወክድባ ተዋግኡ። ራእሲ ስዒሮም። ደጃቸ ሀይሉ ምስ ስድርኦም ሞቱ። አይተ ላገርን ቀሺ ሓይለአብን ሀብተጊዮርጊስን አብ ቤተክርስቲያን ዓዲ ቈንጌ እንተ ጸንሕዎም። ቀተልዎም። ሀብተጊዮርጊስ ግና በዐረር ውጉእ ከነሱ ትንፋሱ ዝሓለፈት መሲልዎም ሓዲጎምዎ ኹዱ።

ምሽት ምስ ኩነ፡አዴኡ አልዐለቶ። ድሐር አይተ ሄድንስትርም ብቻሬዛ አጽዊሮም ንማይ ውዕይ አውረዱዎም እሞ እግዚአብሄር አሕወዮ። ንጸዓዘጋ ፍጹም ጥፍአት ኩነ፡ደጊም ስደት በርትዔ። እንተኹን ምሕረት እግዚአብሄር ብዙሕ ስለ ዝኹነ፡አይተ ሄድንስትርም ብትብዓት አብ ራእሲ ወልደሚካኤል አትዮም። ብዛዕባ እንታይ ከም ዝቐተልዎም ስለ እየቋየቋዎም ንዓበይቲ ጸዓዘጋ ደአ አይትቀበል እምበር ንናእሸቱስ አስተምህር ኢሎም ፈቐዱሎም።

በዚ ኸምዚ ሐርነት ረኸቡ። አብ ገላብን አብ ምንኩሉን እግዚአብሄር ጽቡቕ ስፋራ አዳለዎሎም። ብሐደ ሸነኽ እንተ ዐጸ ብሐደ ሸነኽ ይኸፈት። ቤት ምህር ንአወዳትን ንአዋልድን ተሰርዔ እሞ እናዐመሩ ኹዱ። አብ ምንኩሉ ኺነግዱ ንዝወርዱ ሰባት ከአ ቃል እግዚአብሄር ምሽት ምሽት ይስበኸሎም ነበረ።

አብ አግዓር ምስ ራእሲ ወልደሚካኤል ንዝሀደሙ ድማ ቃል እግዚአብሄር ካብ ገላብ ይውሕዞም ነበረ። አብ ከበሳ ግና ደሀይ ስብከት ወንጌል ዜውስእ አይነበረን። ናይ ሰላምታ ወረቐት እኳ አብ ካልእ ዚኸይድ ናብ አባይ ተስፋይ እንተ ተረኸቡ። ሕጅም ናብ ብላታ ገብሩ ወሰድዎም።

ብላታ ገብሩ ድማ ሰላምታ እንተ ተቐባብሎስ ብፍቕሪ አብ ወንጌል ከይሰሓቡ። መታን ሰብ ኪሰኽኡ ኢሎም ሰየፍዎም። ሽም እግዚአብሄር እናልዐሉ እናመስገኑ ሞቱ። ድማ አቦ ቐሺ ሓይለአብ ስለ ዝኹነ እዩ ዝቐተልዎም። እቶም ብዛዕባ ወንጌል እተሰዱ ሰባት ግና ትምሕርቲ እናወሰኹ ብአእምሮ እናደልደሉ እዮም ዝነበሩ። እንተኹን አብኡ እተወልዱ ቀለውዕ ብዙሐት ይሞቱ ነበሩ። ሀብተጊዮርጊስ ሐውና ኸአ ብምኽንያት ሕማሙ ዚሓይሽ ምካን ደልዩ አብ ምድሪ ቶርዓ ዱዔት አብ ዚብሃል ከረን ከይዱ ሞተ።

ብ፲፰፻፹፩ ድማ ኹነ፡ቅድምዚ ገላብ ብምሕረት እግዚአብሄር ከም ዕርዲ ኹይና ዝነበረት አብአ ንዝነበሩ አሕዋት ብራእሲ አሉላ ስደት መጸም። ምስ አሕዋቶም ናብ ምንኩሉ ተአከቡ። ካብቶም ተመሀሮ ዝነበሩ ኸአ ገሊኦም ዓድዓዶም ከዱ።

አቐዲሙ እዚ ዓመት እዝ ከይበጽሑ ባሻይ ሀብቱ ዛግር ንኹሎም አኪቡ ኺሕዞም ናይ ተንኩል ሐሳብ ነበሮ። እንተኹን እቶም አሕዋት፡ንሱ ናብ ገላብ እናመጸ፡ከከም ዚከአሎም ይኸወልዎ ነበሩ። ንሱ ግና ድሎት እንተ ሰአነሎም ብጉርሑ እንታይ ገይረዮም እዩ ዚሕብኡኒ እናበለ፡ብጥዑም ዘረባ ይሐባብል ወሬ ይሰድድ ነበረ። ኪብል ኪብል ጃበራ ዚበሃል ስብአይ መንጐኛ ገቢሩ፡ንሱ ኸፍኳ ከይገብሮም። ንሳቶም ከአ ብደሐን ኪቐበልዎ እምበር ከይሕብእዎ አተአማመኛም።

ብድሕርዚ ናይ ተንኩል ምኽሩ ምስ ወድኤ መታን ኬዘንግዎም። ከም ልማድ ቀደሙ ምስ ገላውኡ ጥራይ ናብ ገላብ መጸ። ብድሕሪኡ ድማ ናይ ብላታ ገብሩ መጹ። ንጽብሒቱ እቶም ገላው ብላታ ገብሩ። አኪብኩም ንኹላቶም ሓዝዎም ኢሉ ናብ ዝሚሰዩን ሰደዶም። ንሳቶም ከአ ምኽሩ ተቐቢሎም ናብቲ ዝሚሰዩን መጹ። ሽዑ ሓያሎ ካብ እቶም አሕዋት ዕይኦም ኪዐዩ ተዐጢቆም። ብዝንጐቶም እንታይ ይመጸና ኸየሉ አብ ግዳም ጸንሕዎም።

ብሉብሉ ሐደ ካብቶም ዐቀይቲ ንወልደአብ፡ውዲ ኸንቲባ ዘመይሮ ሐዘ፡ንሱ ኸአ እንታይ ኢሉኒታ ኢሉ ነዘይ። እቶም ብጮቱ ድማ በሎንዶ እንተበልዎ፡ነፍጢ ተኸሹ ቐተሎ፡ሽዑ ጥቕኡ ዝጸንሑ ኸኡ ፍንትይ ኢሎም ዝጸንሑ ኸኡ ፋሕ ኢሎም ሀደሙ።ባሻይ ሀብቱ ድማ ተኸሱ ሰሚዑ፡ እናጎዩ መጺኡ ንሚካኤል ነጋሰን ንጎብረማርያም ሰሰንዮሰን ንደብሩ እምናይን ንየብቲት ዐይላይ እስጢፋኖስ እተብሃለን አትሐዘም። እንተኸኡ ከላቶም ስለ ዘይተታሕዙ፡ከምቲ ዝሐሰበ ስለ ዘይከኑሉ አዝዩ ጉሄ።

እዚ ኪኸውን ከሎ፡እቶም ኡብኡ ዝነበሩ ዓቢይቲ ካህናት ራእሲ አሉላ ንአይተ ሄድንስትርም ናብ ዓዲ ተኸላይ አምጽአዮም ኢሎምም ስለ ዝነበሩ፡ንምኸሉ ሐዲምም አለው።እዚ ጸበባ እዚ አይረአዩን።ነቶም ኡብኡ ዝጸንሑ ማሕበር ንሰብኡት፡ነንስቲ፡ ግና በቲ ሐጺር ቅነ ብርቱዕ ጸበባ ረኸቡ።

ከኡ ኸአ፡እመቤት ቢያታ ካልሶን ለዋህ አግዓዚት ዝኸኑና ሰበይቲ፡ ነቶም ሀዲምም ዘይኸእሉ እኒ ሰጊድ ዘመይ እኒ ደባስ ነጋሲ፡ጎብረማርያም መድህን ምስ ዘርኤ ሐው፡ጎብረአብ ግርማይ፡የሱፍ ዘርአጽዮን፡ከም መሐስእ አብ ትሕቲ ዓራት ደፊን ነቶም ዕብይ ዝበሉ ኸም ብልሓተን ዝኸደና ኸዲንን አብ ቤተን ሐብአአም።

ባሻይ ሀብቱ ናብ ቤተን እንተ መጸ፡ተሸበራ እም መታን ከይጉርጉረን፡ነቶም ሕቡአት ኬድሕና ኢለን ከልተ ዝአፉ ነፍጢ ሀብአ ዚሔሸ እዋን ምስ ረኸባ ኸአ፡ንምኸሉ ገጸን ሰደድአም።እንተኸኡ መገዱ አይፈልጥዎን እዮም እም ጸቢብዎም።

እናጎሀዩ ኸለው ፪ ሰባት፡ላባ አብ ዚብሃል ርባ ምስ በጽሑ፡መጽዎም።ሰጊድ ከአ ንምንኸሉ እንተ አእቶኹሙና ንንዘብ ከህበኩም እዩ፡ የሎም እም መሪሐምምም ከዱ።አብ ጥቓ ምንኸሉ ሸኻት ቀይሕ ናብ ዚብሃል ስፍራ ምስ በጽሑ ግና ልኡኻት እግዚአብሄር ግዲ ኸይዮም ጠፍእዎም።በዚ ኸምዚ ናብ ምንኸሉ ወጋሕታ አተው።ሽዑ እቶም አሕዋቶም በቲ ጸብአምን መከርአምን ኸይሰምዑ ጸኒሐም፡ብዙሕ ጎሀዩን በኸዩን።

ጎይታና ስቤንሶን ድማ ንዝባን ሐማሴን ደይቦም አብ ብላታ ጎብሩ አትዮም፡ነቶም ካልአት አፍቲሐም ተመልሱ። ንሚካኤል ነጋሲ ግን ብእሱሩ አትረፉሎም።እንተኸኡ ኸፍእ ማእሰርቲ አይነበርን፡አብ ቤት ፈታዊአም እዩ ዝጸንሑ።ሽዑ ቐልጢፎም ንምጽዋዕ ወሪይም ከም ብሐዱሽ ንሐማሴን ደይቦም ከም ብልሐቶምን ኸም ክእለቶምን ዝገበሩ ገይሮም አፍትሕዎ።

እንተኸኡ መታን ከይጠዕሱ እም መሊሶም ከይአስሩሎም፡ ኢሎም ካብ እምባ ደርሆ ምሸት ተላዲሎም፡ ብለይትን መዐልትን ገሰጊሶም ንምንኸሉ አተው።አብ ሕማም ክሳዕ ዝበጽሑ ኸኡ።ግናኹ ጸዕሮም ስለ ዝቐንዖሎም ብዙሕ ተሐጎሱ ንእግዚአብሄር እውን አመስገኑ።ከላ ማሕበር ድማ ምስአም ተሐጎሰት።ከምታ ዝፈርህዋ ኸአ፡ብላታ ጎብሩ ደድሕሪአም ዘረባ ረሲዕና፡ንጎ- ዝብሉ ልኡኻት ሰደዱ። እም አይረኸብዎምን።

ብድሕርዚ አብ ገለብ ዝነበሩ ኸሎም አሕዋት ሰብ ሐዳር ከኡ ተምህሮ ኸኡ ንምኸሉ ገዘ።አብ ገለብ ዝነበረ ቤት ምህሮ ክሳዕ እዋኑ ተሪፉ ነበረ።እንተኸኡ ብ፲፰፻፹፱ መንግስቲ ኢጣልያን ወዲአም ንሐበሻ ይገዝኡ አለው።ስለዚ ኻብቲ ብመንግስቲ ሐበሻ ተሰጉጎም ዝነበሩ፡እንሆ ዘበን ሐራ ኸኡነሎም።

ዝኸኡ ከይኑ መንግስቲ ክርስቶስ አብ ዝባን ሐማሴን ከም ፍሬ አድሪ ኸይና ተዘርኤት እም፡ብዙሕት ውሉድ ጥምቀት ዚወርፉላ ከኡነት።ማቴ ፲፫፡ ፴፩፡ ፴፪።

ከምቲ ቀሺ ሐይለአብ ዝመኸር፡እንሆ ወንጌል ብሐራ ይስበኽ አሎ።ሐይሉ ኸአ በብንእሸቶ እናተገልጸ፡ፍሬኡ እናበዘሐ ይኸድ አሎ።የሱስ አብ ከውሒ ዝሰርሐ፡መዐጹ ሸኦል ዘይትብርትዖ፡ዘይሕይሎ።እቲ መርሐ ዳዊት ዝሐዘ ባዕሉ ኻብ ዘርሕዎ ሐይሊ ዘለዎ ምዕጻው ዘይከአሎ።አብዚ ደአ እሙን ይኹን ምግልጋሉ ነፍስወከፍ በቲ ህዮብ ጸግኡ ኸከም እተዐደሎ።ሰብሐት ይኹኖ ነቲ ካብ ነቲ ኻብ ዘለአለም ንዘለአለም ህልዊ ዘሎ።

አብራሃም ብርሃነ

ምሥጋና፡

ንጋዜጣ ኅብረት፣ ናይ ኤርትራ ሰሙናዊ ጋዜጣ፣ ንጋዜጣ የሓማሴን ድምፅ፣ንጋዜጣ የኤርትራ ድምፅ ወዘተን

ንኡብሳላ ዩኒቨርሲቲ፣

ንአዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ፣

ንእንጅነር ምልክት ሓለፎም፣

ንዶ/ር ኪሮስ ሙሉ፣

ንማማ ዉህበት ተ/ብርሃን፣

ንማማ ሰብለወንጌል ሓጎስ፣

ንኮለኔል ለገሰ ተገኝ ወዘተ ይኸኖም እብል።